

069. Bijbelstudie over NYUN YARI FU DEN DYU - ROSH HASHANA ראש השנה

Het feest van de ramshoorns

Rosh haShana, het Joodse nieuwjaar, wordt gevierd op de eerste en tweede dag van תשרי Tishri (september/oktober), dat is de zevende maand van het Joodse kalenderjaar. U zult nu misschien denken: "Wie haalt het in zijn hoofd om nieuwjaar in de zevende maand te vieren in plaats van de eerste?" En toch is het eigenlijk niet zo onlogisch als het lijkt. Sinds de uittocht uit מצרים Mitzrayim [Egypte] is ניסן Nisan (maart/april) de eerste maand omdat onze bevrijding toen plaats vond, zowel wat het eerste פסח Pesach betreft alsook het verzoenende offer van ישוע Yeshua. Het Joodse jaar begint dus officieel met de geboortedag van het volk Israël. Maar omdat Tishri ooit de eerste maand was en de Eeuwige volgens de Joodse traditie op 1 Tishri van het jaar 0 met de Schepping is begonnen, beginnen de Joden het jaar ten opzichte van de burgerlijke zaken en die welke op het nut van het aardse leven betrekking hebben dus met de maand תשרי Tishri, maar ten opzichte van de heilige zaken met de maand ניסן Nisan. Rosh haShana is er dus op de eerste plaats om de Schepping te herdenken. Dat was het begin van alles. Het boek Genesis heet daarom in het Hebreeuws ook בראשית b'reshit, dat is: in het begin. Genesis 1 is dus בראשית א b'reshit alef, en als je het omdraait, lees je א בתשרי alef b'tishre, de eerste in de maand Tishri. Deze naam is overigens afkomstig van het Akkadische woord Tishritu (hetgeen hoe kan het ook anders) "begin" betekent. Het Akkadisch was een Semitische taal, die gesproken werd in het oude Mesopotamië en staat ook bekend als Babylonisch of Assyrisch., Dat Tishri dit inderdaad oorspronkelijk de eerste maand was blijkt ook uit een andere bijbelteksten, want wanneer de Tora in de passage over de uittocht uit Egypte bepaalt dat de maand ניסן Nisan voortaan de eerste maand van het jaar zal zijn (Exodus 12:2), dan begrijpt men hieruit, dat het gaat om een verandering van een vroeger bestaande kalender met תשרי Tishri als eerste maand. In het boek בראשית B'reshit [Genesis] wordt gezegd dat de zondvloed begon op de zeventiende dag van de tweede maand. Volgens de Joodse wijzen was dit de maand חשוון Chesh'van omdat dit het normale jaargetijde is voor het begin van de regen, en deze maand, die hier de tweede genoemd wordt, volgt op תשרי Tishri, die tegenwoordig weer in voege is als de eerste maand van het Joodse burgerlijk jaar, maar de zevende maand van het Joodse religieuze jaar, zoals ook bij de christenen een verschil is tussen het burgerlijk jaar en het kerkelijk jaar. Een andere reden om juist in de zevende maand te herdenken dat de Almachtige de wereld heeft geschapen is het feit dat *zeven* een heilig getal is en het Hebreeuwse woord voor het getal *zeven*, namelijk שבע sheva, tevens "volmaakt" betekent en daarmee aangeeft dat alles wat de Almachtige geschapen heeft goed is. Het Europese getallenstelsel is gebaseerd op het getal *tien*, maar de Eeuwige rekent in Israël en eigenlijk in de hele heilsgeschiedenis naar het grondgetal *zeven*. Zo is bijvoorbeeld ook het Hebreeuwse woord שבת Shabat afgeleid van het woord שביעית sh'vi'it, hetgeen "de zevende" betekent. Daarin ligt de grondgedachte, dat G'd heilige tijden wil en die ook regelt naar het grondgetal *zeven*. Vandaar, dat השם haShem (G'd) niet alleen *rustdagen*, maar ook *rustweken* en *rustjaren* heeft ingesteld. Gelijk de wekelijkse Sabbath volgt op zes dagen van arbeid, zo volgt op zes jaren van arbeid een zevende jaar van rust, het sabbatjaar, in bijzondere zin aan G'd gewijd. De instelling van het sabbatjaar was voor Israël een belofte en voorafschaduwing van de rust, de blijdschap en de zegen, die hun deel zou worden in het komende Duizendjarige Vrederijk. Trouwens niet alleen voor Israël, maar ook voor de gehele wereld. Hier gaat de komst of beter gezegd de wederkomst van de משיח Mashiach [Messias] bij het blazen van de שופר Shofar [ramshoorn] aan vooraf. De komst van de Mashiach, de opstanding der doden en de dag des oordeels zijn de meest centrale onderwerpen van de Rosh haShana-viering. Men herdenkt het begin: de Schepping, en staat stil bij het einde: het oordeel!

Maar daarover later meer. Over de instelling van Rosh haShana lezen wij in במדבר Bamidbar [Numeri] 29:1 het volgende: *“Na baka te un kisi a mun, di meki sebi, a fosi dei fu en un mu hori wan santa konmakandra én un no mu du wan wroko, bika a srefi dei na wan joweldei gi unu! - En in de zevende maand, op de eerste dag der maand, zult gij een heilige samenkomst hebben, gij zult generlei slaafse arbeid verrichten, het zal een jubeldag voor u zijn!”* G'd heeft deze dag aangewezen ter herinnering aan Zijn schepping van en regering over de wereld en wijst de zevende maand aan zowel voor het Jubeljaar alsook voor het Sabbatjaar. In sjoel [de synagoge] wordt tevens het bekende verhaal voorgelezen over Avraham [Abraham], die de opdracht kreeg om zijn zoon Yitzchaq [Isaak] te offeren. Toen hij op het punt stond, dit te doen als daad van gehoorzaamheid, hield de Eeuwige hem op het laatste moment tegen. In plaats van Yitzchaq werd echter een ram geofferd, een mannetjesschaap, hetgeen overduidelijk wijst naar Yeshua, die als lam geofferd werd in onze plaats. Om het plaatsvervangende offeren van de ram te herdenken, wordt tijdens de viering van Rosh haShana op de hoorn van een ram geblazen. In het Hebreeuws heet dit ramshoorn שופר Shofar, maar wordt meestal foutief vertaald met bazuin. Evenals de ramshoorn gedraaid is, zo zegt de traditie, moeten wij als Avraham buigen onder G'ds wil. En Hij, de altijd Genadige, zal ons beschermen omdat Hij weet hoe kwetsbaar wij zijn. De Shofar symboliseert aan het begin van het nieuwe jaar telkens weer, dat onze toekomst op het spel staat. Omdat wij bij het begin van een nieuw jaar in onbekend gebied terechtkomen, hebben wij een goede Gids en beschermer nodig, namelijk Yeshua, die gezegd heeft: *“Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij!”* Veel Joden zijn van mening dat ook op Rosh haShana door het blazen van de Shofarim de muren van Yericho zouden zijn gevallen, maar daarvoor ontbreekt enig nader bewijs. Feit is echter dat het blazen op de Shofar een centrale plaats inneemt bij de viering van dit feest omdat de Eeuwige dit zelf heeft opgedragen: *“Spreekt tot de Israëlieten: “Na baka te un kisi a mun, di meki sebi (Tishri), a fosi dei fu en un mu blo den Shofar, én un mu hori a dei fu wan bigi Saba, un no mu du wan wroko, bika a srefi mun na wan santa mun fu tru! - In de zevende maand (Tishri), op de eerste der maand, zult gij een rustdag hebben, aangekondigd door Shofargeschal, een heilige samenkomst. Generlei slaafse arbeid zult gij verrichten en gij zult de Eeuwige een vuuroffer brengen.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 23:24). Deze dag wordt ook de dag van het Shofargeklank genoemd, dat is in het Hebreeuws יום תרועה Yom Terua, omdat men op die dag op de Shofar blaast om allen te vermanen en G'd dank te zeggen voor Zijn weldaden. Maimonides zegt: *“Het blazen van de Shofarim beduidt: Ontwaakt, gij slapende uit de slaap, en waak op gij, die met een diepe slaapzucht bevangen zijt; onderzoek uw daden, keer door boetvaardigheid weer en gedenk uw Schepper.”* Rosh haShana geeft ons elk jaar opnieuw de gelegenheid om ons in herinnering te brengen wat we allemaal verkeerd hebben gedaan en berouw betonen aan de Eeuwige, die zich op de dag des oordeels aan al onze daden zal herinneren. Vandaar dat deze dag ook wel יום הדין Yom haDin [dag van de rechtspraak] wordt genoemd. Maar de meest bekende bijbelse naam voor Rosh haShana is toch wel חג השופרים Chag haShofarim, het Feest van de Bazuinen of beter gezegd het Feest van de Ramshoorns. Daarom worden in de viering van Rosh haShana alle belangrijke gebeurtenissen uit de hele geschiedenis van het Joodse volk alsook al de profetieën waarin de bazuin, de Shofar dus, genoemd wordt, in herinnering geroepen.

Wederkomst van Yeshua

De Shofar klonk bij de verbondssluiting op de Sinaï en zij zal ook eens klinken bij het aanbreken van het Messiaanse rijk. Het doordringende geluid van de Shofar roept op om trouw te zijn aan de Eeuwige en Zijn verordeningen, maar vooral ook om waakzaam te zijn voor de wederkomst van de Mashiach! Met nieuwe maan van de maand Tishri en op plechtige dagen van vasten en berouw, alsook in het jubeljaar gaven onze vaders gehoor aan de tonen van de Shofar. De ramshoorn klonk ook in de strijd, bij gevaar. Moge de Shofar ook ons allen oproepen om te strijden tegen de machten der duisternis in de wereld, maar ook in ons hart! Ieder jaar maakt de Eeuwige daarom in de Joodse denkwijze op Rosh haShana de balans op van de levens van alle mensen. Er wordt een oordeel geveld over het afgelopen jaar, maar Hij voltrekt het nog niet. Volgens de Joodse traditie krijgt men dan de gelegenheid om door boetedoening en berouw vergeving van zonden te krijgen. B'rit haChadasha [het Nieuwe Verbond] daarentegen leert ons, dat vergeving van zonden uitsluitend door het offer van Yeshua mogelijk gemaakt is.

Desalniettemin is het goed om er toch even bij stil te staan. Op Rosh haShana begint een periode van tien dagen van inkeer en bezinning. Hier ligt de mogelijkheid om alle fouten die ten opzichte van G'd en van de medemens gemaakt zijn, weer goed te maken. De tien dagen van berouw (in het Ibrit Aseret Y'mei T'shua) eindigen met Yom Kipur. Rosh haShana en Yom Kipur worden samen de **ימי הנוראים** Yamim haNora'im [de Ontzagwekkende dagen] genoemd.

Veel Messiasbelijdende Joden gaan ervan uit, dat de geboorte van Yeshua op Yom Kipur [de Grote Verzoendag] moet hebben plaatsgevonden, want de ware verzoening kwam met de komst van de Mashiach [Messias] en bovendien is het een historisch feit, dat Yeshua in de maand Tishri geboren is. Rosh haShana daarentegen vormt een vooruitblik op de Dag des Oordeels, want op deze dag wordt de grote Shofar geblazen. Messiasbelijdende Joden weten, dat dit dezelfde Shofar is, die eens zal klinken wanneer Yeshua haMashiach terugkeert om Zijn Bruid op te halen en met Zijn voeten op de Olijfberg zal staan om Zijn volk Israël te bevrijden. Laat een ieder, die geheiligd is door het bloed van Yeshua, Jood en Griek, klaar staan om gehoor te geven aan de oproep van de laatste Shofar, gelijk geschreven staat: *“Zie, ik deel u een geheimenis mede. Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste Shofar, want de Shofar zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden!”* **Surinaams:** *“Luku, mi de taki wan kibritori gi un, taki: Wi ala no sa go sribi, ma wi alamala sa kenki, na wan bro, én na wan momenti, te a laste Shofar sa bari. Bikasi den sa yere a Shofar, én den dedesuma sa opo so, fu den no kan pori moro; én wi sa kon kenki!”* **Hindoestaans:** *“Sun, ab ham tulogke khát ek ihipal bát likhab. Sab Masihi log na mariga, baki jab ákhri Shofar bajáiga, tab hamlogke dehi ihin bhar me badal jáiga. Aur ohi tem par maral Masihi log ji utháwal jáiga aur amar jiwana páiga. Aise hamlogke dehi badal jáiga!”* **Javaans:** *“Aku saiki arep mbukak pitutur sing kasimpen: awaké déwé iki ora kabèh bakal mati, nanging awaké déwé bakal malih, sak klélapan, nèk swarané Shofar sing kèri déwé bakal muni, mbésuk nèk Mashiach teka menèh. Nèk Shofaré muni, wong mati bakal pada tangi dadi wong sing langgeng lan awaké déwé iki bakal malih!”* (קורנתיים א)

Qorintiyim alef [1 Korinthiërs] 15:51-52). Moge de Shofar op Rosh haShana onze gedachten richten op de dag, wanneer de laatste Shofar zal klinken voor de bevrijding van allen die in Hem geloven: *“Want de Eeuwige zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener Shofar G'ds, nederdalen van de hemel, en zij, die in de Mashiach gestorven zijn, zullen het eerst opstaan; daarna zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Eeuwige tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Eeuwige wezen!”* **Surinaams:** *“Bikasi Masra srefi sa komopo na hemel, kon na ondro nanga wan tranga babari én nanga a sten fu a gran engel én nanga a Shofar fu Gado; dan den fosi sa opo, disi ben go dede na ini Mashiach, na baka wi, disi de libi ete, én disi sa libi abra, sa opo go wanten nanga den na ini den worku, go miti Masra na ini loktu, én dan so wi sa de nanga Masra alaten!”* **Hindoestaans:** *“Ek áwáj sunáiga, ekgo pari ke barkwa boláiga aur Parmeswar ke hukum par turahi bajáwal jáiga. Bas Prabhu Yeshua swarag me se utariga. Tab okar maral sámil wálan pahile ji utháwal jáiga. Ekare bád isái log jaun dharti par rahiga, usab ekwan ke sáth chin bhar me ásmán me uthái lewal jái Prabhu se bheth kare ke. Aisane hamlog sada ke liye okar sáth rahab!”* **Javaans:** *“Awit mbésuk penggedéné mulékat bakal ngabari ndisik karo swara banter lan trompèté Gusti Elohim bakal muni. Sakwisé kuwi Gusti Yeshua déwé bakal medun sangka swarga. Terus sedulur-sedulur sing wis mati bakal pada tangi ndisik. Sakwisé kuwi, awaké déwé sing ijik urip terus bareng karo sing entas ditangèkké kuwi, mungguh nang méga metuki Gusti nang langit. Awaké déwé terus slawas-lawasé dadi siji karo Gusti!”* (תסלוניקים א)

Tesaloniqim alef [1 Tessalonicenzen] 4:16-17). Laat ons waakzaam zijn, opdat ook wij bij het blazen van de laatste Shofar tot de uitverkorenen mogen horen, want Yeshua haMashiach heeft gezegd: *“En dan zal het teken van Ben haAdam [de Zoon des mensen] verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid! En Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid Shofargeschal en zij zullen Zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste der hemelen tot het andere!”* **Surinaams:** *“Dan den sa si a marki fu Ben haAdam [Sumapikin] te na hemel. Én dan ala suma na heri grontapu sa bari én krei, te den si Sumapikin de kon na ini den worku fu hemel nanga bigi tranga én glori! Dan En sa seni den engel fu En kon nanga krin Shofar, den sa kari ala den suma, disi Gado ben teki fu En, kon makandra, komoto na ala fo winti én na ala uku fu heri grontapu!”* **Hindoestaans:** *“Tab ásmán me Ben haAdam [jinsán ke Beta] ke cinha dekháiga.*

Tab dunia bhar ke játi log pit-pitke roiga. Aur sab koi insán ke Beta ke bádar par áwat dekhiga bahut sakti aur bara mahimma ke sáth. Aur u ápan pari log ke dunia bhar me patháiga. Usab jor se turahi bajáiga aur cáro or okar cunal wálan ke batoriga!” **Javaans:** “Sakwisé kuwi tandané Ben haAdam [Anaké Manungsa] bakal kéték nang langit. Sakkèhé bangsa nang bumi bakal pada nangis lan sambat lan bakal pada weruh Anaké Manungsa teka nang mégané langit, nganggo pangwasa lan kamulyan sing gedé. Shofar sing swarané banter banget bakal diunèkké lan para mulékat bakal dikongkon lunga nglumpukké umat pilihané Gusti Elohim sangka wétan, kulon, lor lan kidul, sangka pojoké bumi sing sijiné tekan pojok sing liyané.” (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 24:30-31). Yeshua zal met het blazen van de zevende en laatste Shofar uit Openbaring 11:15-19 direct in het wereldgebeuren ingrijpen. Welk een vreugde en gejubel zal het zijn als de Shofar zal klinken en de gehele schare der verlost en worden opgenomen, de aankomende Mashiach tegemoet! Wie kan zich dat voorstellen? Het graf zal alle vrijgekochten prijsgeven! Maar dit feest zal ook zijn vervulling vinden in het ontwaken en bijeenvergaderen van dat deel van het volk Israël, waar nu nog de bedekking op ligt. Lang heeft het in een soort doodslaap verkeerd (zie Romeinen 11:8). Het volk Israël was verstrooid over de hele aarde, verdrukt en uitgeplunderd. Maar de profetische geschriften wemelen van enthousiaste beschrijvingen van de gebeurtenis, wanneer de laatste Shofar, de grote Shofar in Tziyon [Sion] geblazen zal worden: het eens verstrooide volk zal zich verzamelen rondom zijn eens verworpen Koning! De Shofar is een symbool van oorlog. Yeshua zal komen in een tijd van wereldomvattende oorlog, die toegespitst zal zijn op Israël, het enige land waarvan de Eeuwige gezegd heeft dat het *ZIJN LAND* is! En Hij zal komen om de vijanden van Israël te verpletteren en Zijn koningschap te herstellen! (zie Zacharia 12 tot 14). Zodra het inzamelen van de eerstelingen (de opname van de Gemeente) voltooid is, zal de Eeuwige beginnen de vervallen hut van David weder op te richten (zie Handelingen 15:16) en voor de tweede keer Zijn hand opheffen om het overblijfsel van Zijn volk te verlossen. Let goed op wanneer dit zal gebeuren: **“Die dag zal het gebeuren. Er zal op een grote Shofar worden geblazen en die verdwenen zijn in het land Ashur [Assur] en die verbannen zijn naar het land Mitzrayim [Egypte] zullen komen en zich nederbuigen voor de Eeuwige op de heilige berg, in Jeruzalem”** (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 27:13). Dus wanneer zal Israël weer bijeen worden gebracht? Bij het klinken van de grote, de laatste Shofar: bij de wederkomst van de Mashiach, en het blazen van deze laatste Shofar kan sneller plaatsvinden dan wij denken, misschien zelfs met Rosh haShana van het volgende jaar! Wie weet? Herhaaldelijk waarschuwde Yeshua ons om met betrekking tot deze dag waakzaam te zijn!

Viering in huiselijke kring

In huiselijke kring wordt Rosh haShana zeer bescheiden gevierd. Er is niet zoveel herrie en pret als met Oud en Nieuw in januari. De sfeer van dit nieuwjaarsfeest is ernstiger, maar desalniettemin evengoed erg gezellig. Zo worden er overheerlijke wortelgerechtten gegeten zoals bijvoorbeeld “worteltzimmesbrood”. Vanwege hun tint symboliseren wortelen namelijk voorspoed en hoop en daarom worden ze geserveerd op het Joodse nieuwjaarsfeest. Wortelen zijn ook met bossen tegelijk verwerkt in een stoofschotel die Tzimmes heet, omdat ze zoet zijn en de naam van het gerecht van het Hebreeuwse woord צִמָּח tzimach is afgeleid, hetgeen ‘laten groeien’ betekent. Daarom is het eten van veel wortelen als bidden voor een overvloedige zegen in het nieuwe jaar en groeien in het geloof. In het Jiddisch betekent “tzimmes maken” een drukte over iemand of iets maken. Het recept voor Tzimmes en vooral het wortel-tzimmesbrood is nogal bewerkelijk, maar zeer de moeite waard. Sommige Joodse families eten met Rosh haShana zoveel mogelijk granaatappelzaden als gebed tot de Eeuwige dat onze goede daden vermenigvuldigd mogen worden. Op de vooravond, Erev Rosh haShana, worden thuis twee kaarsen aangestoken en wordt een beker wijn gedronken en challebrood gegeten, net als op Shabat. Verder heeft men de gewoonte om, na het inzegenen van deze Yom Tov [feestdag], stukjes challebrood en stukjes appel in honing te dopen en dit dan te eten onder de zegenbede voor elkaar: **“Moge het een goed en zoet nieuw jaar zijn”**. Datzelfde wens ik ook u allen toe: **“Mi e winsi unu wan switi nyun yari!”**